

Tarih Öğretmen Adaylarının Bölümü Tercih Etme Nedenleri İle Bölümden
Beklentilerine İlişkin Görüşleri
(Atatürk Üniversitesi Örneği)*

The Views of Prospective Teachers about Reasons of Department
Choices and Their Expectations from the Department
(The Example of Ataturk University)

Ramazan KAYA**

Hasan ASLAN***

Hasan GÜNAL****

Özet: Bu çalışmanın amacı Tarih Öğretmenliği Anabilim Dalı 1. sınıf öğretmen adaylarının Tarih Öğretmenliği bölümünü seçme nedenleri ile bölümden beklentilerine yönelik görüşlerini araştırmaktır. Çalışmada ayrıca öğretmen adaylarının tarihe ilgi durumları ile tarih öğretiminin amaçları hakkındaki görüşleri de tespit edilmeye çalışılmıştır. Bunun nedeni çalışmanın boylamsal bir araştırmanın ilk aşaması olup aynı çalışma grubu ile 5 yıllık öğrenim süreçlerinde yürütülecek olmasıdır. Böylelikle bu boylamsal araştırmanın sonunda tarih öğretmen adaylarının tarihe ilgi durumlarının, tarih öğretiminin amaçları hakkındaki görüşlerinin ve bölümden memnuniyet durumları ile ileriye yönelik bölümden beklentilerinin ne yönde ve nasıl bir değişim izlediği ortaya konulmaya çalışılacaktır. Araştırmanın çalışma grubu Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Tarih Öğretmenliği Anabilim Dalı 1. sınıf öğretmen adaylarının tamamıdır. Bu öğretmen adaylarının 20'si erkek, 19'u ise kızdır. Araştırmanın ilk aşamasında nitel bir yaklaşım benimsenmiş olup veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiş ve elde edilen bulgular frekans, yüzde ve doğrudan alıntılarla birlikte tablo haline getirilip yorumlanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre tarih öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu tarih öğretiminin amacını geçmişten tecrübe edinerek bugüne ve geleceğe yön verme olarak görmüşlerdir. Öğretmen adaylarının çok büyük bir bölümü tarihe ilgi duymakta ve bu ilginin en önemli kaynağını da ilköğretim ve ortaöğretimdeki öğretmenleri

* Bu çalışma 26-28 Nisan 2013 tarihleri arasında Aksaray'da gerçekleştirilen II. Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumunda sunulan bildirinin gözden geçirilmiş ve genişletilmiş halidir.

** Yrd. Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Tarih Eğitimi ABD, E-posta: ramco@atauni.edu.tr

*** Arşt. Grv., Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Tarih Eğitimi ABD

**** Arşt. Grv., Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Tarih Eğitimi ABD

oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının tarih öğretmenliği bölümünü seçme nedenleri arasında ise tarihe duydukları ilgi ve iş kaygısı en önemli nedenleri oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının tarih öğretmenliğini tercih etmelerinde en başta öğretmenleri sonra da kendi istekleri rol oynamıştır. Öğretmen adayları bölüme geldikten sonraki memnuniyet durumları ile ilgili olarak genelde olumlu düşünmektedirler. Öğretmen adaylarının bölüme geldikten sonraki beklentileri ise öğretmen olarak iş bulabilmek, tarih alanında kendilerini geliştirmek ve iyi bir tarih öğretmeni olabilmektir.

Anahtar Kelimeler: Tarih, Tarih Öğretimi, Tarih Öğretmen Adayı, Tarihe Duyulan İlgi

Abstract: This study aims to examine the views of pre-service teachers in their first year of the Department of History Teaching regarding their reasons for choosing, and their expectations of, the department. Furthermore, the research aims to determine the interest level of pre-service teachers in history and their views about the reasons for teaching history. This study is the first step of a longitudinal study that will be conducted for five years with the same study group. Accordingly, the changes in pre-service history teachers' level of interest in the subject, their views on the purpose of teaching history, and their satisfaction levels and further expectations with regard to the department, will be revealed at the end of the longitudinal study. Study group of the research is all of the first gradestudents of Atatürk University Kazım Karabekir Education Faculty Department of History Teaching. 20 of these prospective teachers are male and 19 of them are female. In the study, a qualitative approach was adopted and a semi structured interview form was used as a means of data collection tool. The data was figured out through the method of content analysing and the findings obtained were converted into a table with the percentages and interpreted. According to the obtained findings most of the prospective teachers of the department of history teaching regarded the aim of history teaching as obtaining experience from the past and whereby directing today and the future accordingly. Majority of the prospective teachers are interested in history and they told that the sources of this interest were usually their primary and middle school teachers. Interest in history and employment anxiety are of the most important reasons of prospective teachers to choose the department of history teaching. Encouragers for prospective teachers to choose the department of history teaching are primarily their teachers and their requests. Prospective teachers usually have positive feelings about the department after their admission to the department. The expectations of prospective teachers after their admission to the department are getting a job as a teacher, improving themselves in the field of history and thus become a good history teacher.

Keywords: History, History Teaching, History Teacher, Teaching Profession, Interest in History

Giriş

19. yüzyıldan itibaren okullarda yer alan tarih öğretimi, günümüze gelinceye kadar hem toplumsal hem de siyasi alanda önemli bir ilgi odağı olmuş hem de çağın gerekliliği doğrultusunda önemli gelişmeler kaydetmiştir. Uzun yıllar bilginin ve kültürün aktarımına dayalı ve de geleneksel tarzda yürütülen tarih öğretimi, I. ve II. Dünya Savaşı sonrası özellikle UNESCO'nun girişimleriyle yürütülen barışçı tarih öğretimini sağlama çabaları ve 1960'lı yılların sonundan itibaren İngiltere merkezli yeni tarih anlayışıyla önemli bir dönüşüme uğramıştır (Demircioğlu, 2010a:65-66; 2012:2-5). Özellikle ikinci dönemeç sonucunda tarih öğretimi geleneksel amaçlar yanında demokratik anlayış, aktif vatandaşlık, karar verme, problem çözme, eleştirel

ve analitik düşünme niteliklerini kazandıracak şekilde yapılandırılmıştır (Demircioğlu, 2010b:13-28). Bugün de Avrupa Birliği, Avrupa'yı ulusların üstünde, çok kültürlü ve barışçı bir yapıda bütünleştirebilmek için, tarihin öğretilmesine yönelik çalışmalar yürütmektedir (Safran, 2006:203). Bu bağlamda ülkemizdeki tarih eğitimi de son yıllarda önemli bir değişimden geçmektedir. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nca hazırlanan yeni Tarih Öğretim Programı 2008 yılından itibaren uygulamaya konulmuştur. Ayrıca yeni programlara paralel olarak ders kitapları da yenilenmiştir (Aktekin ve Öztürk, 2009:6). Tarihin öğretimi boyutunda gerçekleşen bu değişimler, içerik, yöntem ve materyalin yanı sıra tarih öğretmenlerinin eğitimine de yansımıştır (Demircioğlu, 2010b:17). Şüphesiz gerçekleştirilmeye çalışılan bu değişimlerin ve yeniliklerin merkezinde öğretmenler ve öğretmen adayları kilit bir konumdadırlar (Aktekin ve Öztürk, 2009:9). Çünkü eğitim sistemleri, bu sistemleri işletecek öğretmenlerin niteliğinin üzerinde hizmet üretemez. Bu nedenle eğitim sistemlerinin başarı ve verimliliği, öğretmen adaylarının iyi yetiştirilmiş olmasıyla yakından ilgilidir. (Saracaloğlu, 1992:9). Öğretmenlerin iyi yetiştirilmesi ve böylece mesleki hayatlarında kendilerinden beklenen rollerini etkili bir şekilde gerçekleştirebilmeleri, onların hizmet-öncesi eğitimlerinde mesleğe yönelik özelliklerinin belirlenmesine ve bu konuda gereken tedbirlerin alınmasına bağlıdır (Baykara Pehlivan, 2008:167). Bu açıdan lisans eğitimlerinden meslek hayatlarına kadar uzanan süreçte tarih öğretmenlerinin görüş ve düşüncelerinin nasıl bir değişim ve gelişim gösterdiği üzerinde durulması gereken önemli bir konudur. Bu süreç iyi tespit edilir ve elde edilen sonuca göre akademik eğitimleri planlanırsa daha başarılı öğretmenler yetiştirileceği düşünülebilir (Bal, 2011:372). Tarih öğretmenlerinin iyi yetiştirilmeleri, toplumca ezber olarak nitelendirilen ama buna karşılık her türlü sosyalleşme vasıtalarının çeşitli kullanımlara da açık olan bir alanın öğretimi için daha hayati bir konudur. İyi yetişmiş nitelikli bir tarih öğretmeni, öğrencilerin tarihe ilgisini, tarihi algılamasını, bugünü yorumlamasını ve vatandaşlık yeterliliklerini olumlu yönde etkileyecektir. Tarih öğretmen adaylarının mesleki davranışlarının şekillenmesinde başta lisans programları olmak üzere bilgiye ve bireysel özelliklere dayalı çeşitli unsurlar rol oynamaktadır (Karabağ, 2010:373). Bu araştırmanın genel amacı tarih öğretmen adaylarının tarihe ilgi durumlarının, tarih öğretiminin amaçları hakkındaki görüşlerinin ve bölümden memnuniyet durumları ile ileriye yönelik bölümden beklentilerinin ne yönde ve nasıl bir değişim gösterdiğinin ortaya konulmasıdır. Araştırma aynı çalışma grubuyla 3. ve 5. sınıfta tekrarlanarak sonuçlandırılacaktır. Bu

çalışma planlanan araştırmanın ilk aşamasıdır. Şüphesiz araştırmanın tüm sonuçlarıyla bir bütün halinde yayınlanması gereklidir. Ancak çalışmada öğrencilerin bölümü seçme nedenleri, bölümü tercih etmede etkili olan kişiler gibi sadece ilk aşamada sorulan sorular çalışmanın boyutlarını genişletmiştir. Çalışma sonucu elde edilen verilerin tarih öğretimine katkı yapacağı düşünülerek ve uzman görüşleri de alınarak yayınlanmasına karar verilmiştir. Araştırmanın Tarih Öğretmenliği Anabilim Dalı 1. sınıfa yeni başlayan öğretmen adaylarıyla yürütülen araştırmanın ilk aşamasında şu sorulara cevap aranmıştır:

1- Tarih öğretmen adaylarının tarih öğretiminin amaçları hakkındaki görüşleri nelerdir?

2- Tarih öğretmen adaylarının tarihe karşı ilgi durumları ve bunun nedenleri hakkındaki görüşleri nelerdir?

3- Tarih öğretmen adaylarının tarih öğretmenliği bölümünü tercih etme nedenleri nelerdir?

4- Tarih öğretmen adaylarının tarih öğretmenliği bölümünü tercih etmelerinde etkili olan kişi/kişiler kimlerdir?

5- Tarih öğretmen adaylarının bölümü kazandıktan sonra memnuniyetlik durumları hakkındaki görüşleri nelerdir?

6- Tarih öğretmen adaylarının bölümden mezun olduktan sonraki beklentileri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırma, boylamsal panel araştırma (longitudinal panel study) olarak planlanmıştır. Boylamsal araştırma modelinin, örnekleme sistemine göre değişik varyasyonları bulunmaktadır. Bunlar; eğilim (trend), ayrı gruplar (cohort) ve panel'dir. (McMillan ve Schumacher, 2010:219). "*Panel araştırmalarında araştırmacı araştırmanın başlangıcında bir örneklem belirler ve seçilen değişkenle ilgili farklı zamanlarda ölçümler yaparak, değişkenle ilgili katılımcılardaki değişim eğilimlerini belirler*" (Borg ve Gall, 1989'dan aktaran Doğanay, 2011:337). Bunun dışında panel araştırmasının diğer bir avantajı ise geçmişe dair bilgi vermesinden ziyade hâlihazırdaki durum, tutum, inanç vb. cevap vermesidir (McMillan ve Schumacher, 2010:219-220).

Araştırmanın uzun süreli panel araştırma olarak planlanmasının nedeni birer tarih öğretmeni adayı olarak katılımcıların görüşlerinin ne yönde ve nasıl bir değişim gösterdiğinin ortaya konulmak istenmesidir. Mevcut çalışma planlanan araştırmanın ilk aşaması olup nitel yaklaşımla yürütülmüş ve verileri alabilmek için görüşme yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Tarih Öğretmenliği Anabilim Dalı 1. sınıf öğretmen adaylarının tamamıdır. Bu öğretmen adaylarının 20'si erkek, 19'u ise kızdır.

Araştırmanın Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması için yarı yapılandırılmış mülakat formu tercih edilmiştir. Son sınıf tarih öğretmen adaylarıyla yapılan görüşmeler ve onların önerileri ve de ilgili literatürün gözden geçirilmesi sonucunda veri toplama aracı hazırlanmıştır. Veri toplama aracının geçerliğini sağlamak amacıyla eğitim bilimleri alanında uzman öğretim elemanlarının görüşlerine başvurulmuştur. Bu görüşler doğrultusunda mülakat formunda bazı ifadelerin eklenmesi, çıkarılması ve düzeltilmesi yoluna gidilmiştir. Pilot çalışma 2012 Kasım ayında 3 öğretmen adayı ile yapılmıştır. Bu çalışmanın ardından mülakat formunda yine ifadeler açısından bazı değişiklikler yapılmış ve uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Görüşmeler 2012 Aralık ayında Aslan ve Günal tarafından ses kayıt cihazı kullanılarak yapılmıştır. Görüşme kayıtları, yaklaşık bir aylık süre içinde, bilgisayarda word dosyası halinde yazıya dökülmüş ve analiz edilmiştir.

Verilerin Analizi

Veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir.¹ Analiz aşamasında her üç araştırmacı da görev yapmıştır. Araştırma soruları kategori olarak belirlenmiştir. Veriler her bir araştırmacı tarafından ayrı ayrı okunup değerlendirilerek bağımsız bir şekilde kodlar oluşturulmuştur. Daha sonra birlikte yürütülen yaklaşık 4 haftalık çalışmada veriler yeniden değerlendirilmiş, karşılaştırılmış ve kodlarda ortak bir

---

¹ İçerik Analizi için bkz. Yıldırım ve Şimşek, 2008: 227.

sonuca varılmıştır Bulgular, daha açıklayıcı olması için, tablolar halinde ve aynı zamanda katılımcıların görüşlerinden alıntılarla birlikte sunulmuştur. Alıntılar EÖA (erkek öğretmen adayı), BÖA (bayan öğretmen adayı) gibi kodlarla verilmiştir. Tablo 1, 3, 4, 5, 7 ve 8'deki sayısal değerler, katılımcı sayısına göre değil, konuyla ilgili görüş sayısına göre hazırlanmıştır.

Bulgular

Tarih Öğretmen Adaylarının Tarih Öğretiminin Amaçları Hakkındaki Görüşleri

Tarih öğretmen adaylarının, tarih öğretiminin amaçları hakkındaki görüşlerinin geleneksel bir nitelik taşıdığı ve ağırlıklı olarak tarihin disiplin dışı amaçlarını² yansıttığı görülmüştür (Bkz. Tablo 1).

Tablo 1

Tarih Öğretmen Adaylarının Tarih Öğretiminin Amaçları Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Tecrübe yoluyla yaşantımıza ve geleceğe yön verme	27	32
Geçmişten ders alma	17	20
Gelecek nesillere tarihi mirasımızı iyi bir şekilde aktarabilme	10	12
Geçmişimizi öğrenme	9	11
Atalarımızı ve onların faaliyetlerini öğrenme	6	7
Devlete ve millete bağlı bilinçli nesiller yetiştirme	5	6
Dostumuzu düşmanımızı öğrenme	2	2
Diğer toplumlardan üstün olan yönlerimizi öğrenme	2	2
Geçmiş, (olayları, yaşayış tarzlarını) öğrenme	2	2
Diğer	4	5
Toplam	84	100

Öğretmen adaylarının bu konudaki ilk görüşleri, “tecrübe yoluyla yaşantımıza ve geleceğe yön verme”, ikinci görüşleri ise “geçmişten ders alma” şeklindedir. Geçmişten tecrübe edinme ve ders alma gibi toplumsal açıdan da iyi bilinen bu görüşlerin dışındaki diğer görüşlerin yüzdesi oldukça düşmektedir. “Gelecek nesillere tarihi mirasımızı iyi bir şekilde aktarabilme” ve “geçmişimizi öğrenme” maddeleri

² Tarihin disiplin içi ve disiplin dışı amaçları için bkz. Dilek, D. (2007). *Tarih Derslerinde Öğrenme ve Düşünce Gelişimi*. Ankara: Nobel.

birbirine yakın yüzdelerle nispeten üst sıralarda yer almıştır. Öğretmen adaylarının yedinci ve sekizinci sıradaki görüşleri tarih öğretimine yıllarca yapılan eleştirilerin kaynağının devam ettiğini göstermektedir. Bu görüşler “dostumuzu, düşmanımızı öğrenme” ile “diğer toplumlardan üstün olan yönlerimizi öğrenme” dir. Bulgular öğretmen adaylarının görüşlerinin genel olarak tarihin geleneksel vatandaş yetiştirme misyonuna odaklandığını ve eğitim sistemimizde son yıllarda yer almaya başlayan yapılandırmacılığı yansıtmaktan uzak olduğunu göstermektedir.

Öğretmen adaylarının tarih öğretiminin amaçları hakkındaki görüşlerinden bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur:

Geçmişimizi öğrenip geleceğimize yön vermek, doğru yolu takip edebilmek ve hatalarımızdan ders çıkarıp daha emin adımlarla ilerleyebilmek. Hatalarımızı tekrarlamayız, aynı üzüntüleri tekrar yaşamayız. Aynı acılar yaşanmaz belki (BÖA3).

Geçmişimiz hakkında daha iyi bilgiler öğrenerek gelecekte daha iyi şeyler yapabilmek. Bunun ne gibi faydası vardır? Geçmişimiz öğrenirsek olumsuz şeyleri gelecekte olumlu hale getirebiliriz (EÖA6).

Bazı devletlerin bize ihaneti veya bizle savaşı vardır. Bizimle ittifak olup da gizli görüşmeler yapan, gizli antlaşmalar yapan vardır, ihanet eden vardır. Hangi devletle daha çok dost oluruz? Hangisine daha çok güveniriz? Hangisiyle ittifak oluruz? İşte bunları öğreniriz (EÖA10).

Geçmişimizi, ceddimizi daha iyi tanımak ve onu gelecek nesillere daha iyi aktarabilmek için veya tarihi yaşatabilmek için tarih öğreniyoruz. Tarihini bilmeyen nesil eksik nesil olur ve onu öğrenmek gerekiyor (EÖA12).

Bir insanın kendini bilebilmesi için öncelikle aslını öğrenmesi gerekiyor. Aslını bilmeyen bir insan çok daha çabuk bir şeylere kayabilir. Ama mesela biz bir Osmanlı, bir Selçukluyu bildiğimiz takdirde ona göre hareket edip, bizim atalarımız bunlardı dediğimiz takdirde, daha bilinçli hareket edebiliriz. Ve mesela diyelim ki bir Avrupa ülkeleri ile bir başka ülkelerle farkımızı böyle anlayabiliriz yani (BÖA13).

Tarih öğretmenliği diğer öğretmenliklere göre biraz daha farklı bence. Çünkü milletin tarihini iyi bilmesi gerekiyor. Öğretmen de bunları öğrenciye iyi bir şekilde aktarmalı. Çünkü o milletin ve devletin geleceği onlar sonuçta. Tarihini iyi bilirse vatanını, milletini daha sever. Böylece devletine ve milletine yararlı birey olur. Bu bakımdan diğer öğretmenliklere göre daha önemli (BÖA18).

Tarih Öğretmen Adaylarının Tarihe Karşı İlgisi Durumları

Tablo 2

Tarih Öğretmen Adaylarının Tarihe Karşı İlgisi Durumları

İlgisi Durumları	f	%
Var	35	90
Yok	4	10
Toplam	39	100

Tarih öğretmen adaylarının % 90 gibi büyük bir kısmı tarihe karşı ilgilerinin olduğunu belirtmişlerdir. Bu oldukça olumlu bir göstergedir. Ancak unutulmaması gereken bir durum, bu sonucun sadece tarih bölümüne gelen öğrencilerden elde edildiğidir. Çünkü 32 öğretmen adayı gözlemlerine dayanarak tarihin ortaöğretim öğrencileri arasında genelde olumsuz bir şekilde değerlendirildiğini açıklamıştır. Öğretmen adayları dersin tek düze işlenmesinden, geniş kapsamlı ve ezbere dayalı olmasından, görselliğe dayanmamasından ve öğrencilerdeki bilinçsizlikten dolayı bu dersin sıkıcı görüldüğünü, sevilmediğini, önemsenmediğini ve de tercih edilmediğini belirtmişlerdir. Araştırmacılar tarafından öğretmen adaylarının bölümü tercih sıralamaları öğrencilerin danışmanları tarafından tutulan kayıt fişlerinden elde edilmiştir. Görüşmede bu sorunun sorulması yerine kayıt fişlerinin temele alınmasının nedeni öğrencilerinin aradan kısa bir süre geçmiş olsa da tercih sıralamalarını unutmuş olabilecekleridir. Kayıt fişlerinin incelenmesinden öğretmen adaylarının 30 kişi (%77) gibi büyük bir kısmının tarih öğretmenliğini ilk beş sırada tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. Bu öğretmen adaylarından bölümü ilk sırada tercih edenlerin sayısı ise 9'dur. Bölümü 6-10. sıra aralığında tercih edenler 6 kişi (%15) , 11-15. sıra aralığında tercih edenler 2 kişi (%5) , 15-20. sıra aralığında tercih edenler 1 kişi (%3)

dir. Bu bulgular bölüme gelen öğretmen adaylarının tarihe ilgilerinin oldukça iyi durumda olduğunu göstermektedir.

Tarih Öğretmen Adaylarının Tarihe İlgi Duyma ve Duymama Sebepleri

Tablo 3

Tarih Öğretmen Adaylarının Tarihe İlgi Duyma Sebepleri

Tarihe İlgi Duyma Sebepleri	F	%
Öğretmenlerin tarih konularını güzel anlatması	14	29
Öğretmenlerin tarih konularını araç-gereçlerle işlemesi	8	16
Tarih kitaplarından etkilenme	7	14
Öğretmenlerin genel tutumundan etkilenme	5	10
Tarihin gizemli ve ilgi çekici olaylarla dolu olması	4	8
Aile ve yakın çevrede anlatılan tarihsel olaylardan etkilenme	2	4
Tarih ile ilgili dizi ve belgesellerin etkilenme	2	4
Tarih dersinde başarılı olma	2	4
Diğer	5	10
Toplam	49	100

Tablo 4

Tarih Öğretmen Adaylarının Tarihe İlgi Duymama Sebepleri

Tarihe İlgi Duymama Sebepleri	f	%
Tarih dersinin sıkıcı ve tek düze işlenmesi	3	75
Sebepler belirtmeyen	1	25
Toplam	4	100

Tarih öğretmen adaylarının tarihe ilgi duyma sebeplerini yansıtan tablo genel olarak incelendiğinde bu ilgede en önemli faktörü öğretmenlerin oluşturduğu gözlenecektir. İlk iki sırada yer alan “*öğretmenlerin tarih konularını güzel anlatması*” ve “*öğretmenlerin tarih konularını araç-gereçlerle işlemesi*” ile dördüncü sıradaki “*öğretmenlerin genel tutumundan etkilenme*” gibi % 54'lük toplam bu durumu kanıtlamaktadır. Bulgular öğrencilerin tarihi sevmesindeki en önemli faktörün öğretmenlerinin tarih konularını sanki olayları yaşıyormuş gibi anlatması olduğunu ortaya koymaktadır. Üçüncü sırada özellikle lise çağında okunan tarih kitaplarının etkisi gelmektedir. Öğretmen adaylarının lise yıllarında popüler ama özellikle de

Osmanlı tarihi üzerine kitaplar okudukları görülmektedir. Öğretmen ve kitap dışında diğer faktörlerin oranı düşmektedir. “*Tarihin gizemli ve ilgi çekici olaylarla dolu olması*”, “*aile ve yakın çevrede anlatılan tarihsel olaylardan etkilenme*”, “*tarih ile ilgili dizi ve belgesellerden etkilenme*” ve “*tarih dersinde başarılı olma*” görüşleri orta sıralarda yer alırken; diğer kategorisinde yer alan “*geçmiş ile ilgili yanlış bilinen yargıları düzeltme isteği*”, “*bulunduğu bölgede tarihe olan ilgi*”, “*geçmişteki özel hayatlara duyulan ilgi*”, “*tarihi yer ve müzelerden etkilenme*” ve “*güncel olayların anlaşılmasına sağladığı katkı*” düşünceleri ise birer öğretmen tarafından dile getirilmiş ve son sırayı paylaşmıştır. Tarih dersinin sıkıcı ve tek düze işlenmesi ise tarihe ilgi duymamanın tek nedeni olarak öğretmen adayları tarafından dile getirilmiştir.

Öğretmen adaylarının tarihe karşı ilgi durumlarına dair görüşlerinden bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur:

Evet, ilgiliyim, seviyorum. Benim annemden kaynaklanıyor. Benim geçmişim 1. Dünya Savaşı'na, annemin dedesine kadar dayanıyor. Annemin dedesi Ruslar'a esir düşmüş. Sonra esirlikten kurtulmuş ve onların köyünde bir sürü katliamlar yapılmış. Bir sürü insan ölmüş ve bu yüzüne çıkartılmamış. Genellikle baş düşman Ermeniler olarak biliniyor. Ermeniler soykırım yaptı diye. Fakat asıl Ermeniler değil de bunu ön plana çıkaran Ruslar olduğu bilinmiyor. Bunun için bu benim çok zoruma gitti. Bu sefer tarihe ilgim başladı (BÖA2).

Ben eskiden de tarihi severdim. Lisenin ilk zamanlarında birkaç kitap okudum. Bu kitaplar da etkili oldu. Mesela Mısır tarihi ile ilgili, Ramses diye bir kitap, seri kitap okudum. Onlarda tarihi sevdim... işte savaşlar olsun, çok eğlenceli geldi (EÖA3).

Tarihi severim. Tarihi seçmemde lisedeki öğretmenin öncülük etti. O da çok iyi ders anlatımı sayesinde oldu... Sadece düz anlatım yapmıyordu. Yeri geldiği zaman güncel olaylarla bağlantı kuruyordu. Maçla ilgili bağlıyordu genelde. Mesela akşam Beşiktaş nasıl atağa kalktıysa Osmanlı'da öyle karşı taarruza geçti falan diyordu. Seviyorduk dersi (EÖA4).

Sekizinci sınıftan beri başladı. Sosyal bilgiler öğretmenimi seviyordum ondan kaynaklandı. Çok güzel tarih anlatıyordu, bana tarihi sevdi. Gerçekleri anlatıyordu, hikâye anlatıyordu, şiir okuyordu (BÖA9).

Merak ediyoruz. İşte geçmişte neler olmuş? Neler yaşanmış? Bir mağaraya, ezi amaçlı bir yere gittiğimizde, turistik bir yere gittiğimizde hep ilgimi çekmiştir. Seviyorum. Açıkçası, ilgimi de çekiyor. Çünkü hep gizemli olaylarla doludur. Bir merak uyandırıyor insanda. Bende de böyle bir şey oldu. İlkokul öğretmenim ile birlikte Çanakkale'ye gitmiştik. Orada şehitlikleri gezmiştik. Oradan başladı. Yavaş yavaş arkadaşlarla beraber müzelere falan gittik... Büyülenmişim. Çok merak ediyordum. Mesela Mısır Piramitleri var. Acaba diyorum eskiden teknoloji de bu kadar gelişmiş miydi? Çünkü çölün ortasında hepsi kum. O koca taşlar nasıl oraya gelmiş? Halen çok merak ettiğim bir şeydir (EÖA10).

Sınava girerken de çalışmadım ben tarih dersine. Fazla sevmiyordum. Hocalarımızdan dolayı tarih bana sıkıcı geliyordu. Ders boyunca hiç susmadan konuşuyorlardı. Bu yüzden hocamız dersi anlatırken benim de sürekli uykum gelirdi. Sadece düz anlatımla anlatıp geçiyorlardı (BÖA10).

Benim zaten tarihe ilgim geçmişten geliyor. Hatta 6. sınıftan geliyor. 6. sınıfta ilk defa sosyal bilgiler öğretmenim sayesinde. O beni tarihe ısındırdı. Sonra liseye geldim. Lisede de aynı şekilde hocamın bana bir takım öğütleri çok etkili oldu...Benimle ilgilenirdi. Onun sayesinde ben buraya geldim. Dersi anlatırdı, anlatırdı birden sesini yükseltirdi... Genellikle benimle çok uğraşırdı. Gelirdi böyle kafama vurur giderdi, eğlenirdi benimle. Bize pek çok kez slayt gösterisi falan izletti. Yani çok etkili oldu bende (EÖA14).

Eskiden beri ilgim vardı. İlköğretimdeki sosyal bilgiler hocamdan diyebilirim. Derslerimizi projeksiyon sınıflarında görsel destekli olarak çok güzel anlatıyordu. Belgeseller kullanıyordu, film izletiyordu. Bizleri araştırmalara teşvik ediyordu... Kütüphanemiz vardı. Çok zengin olmasa da onu kullanmaya teşvik ediyordu. İnternet köyümüzde yeni yeni yaygınlaşmaya başlamıştı. Bizler de oraya gidip araştırıp okuyunca ilginç geliyordu (EÖA15).

Tarih Öğretmen Adaylarının Tarih Öğretmenliği Bölümünü Tercih Etme Nedenleri

Tarih öğretmen adaylarının tarih öğretmenliği bölümünü seçme sebeplerine bakıldığında temelde bu sebeplerin iki ana eksen üzerinde toplandığı görülecektir. Bunlardan birincisi geleceğe yönelik iş kaygısı diğeri ise tarihe duyulan ilgi ve meraktır (Bkz. Tablo 5). Aslında bu iki görüşü bir arada taşıyan öğretmen adaylarının sayısı 18'dir. Sadece tarihe duyduğu ilgi veya geçmişi öğrenme ve araştırma isteği dolayısıyla bölümü seçen öğretmen adaylarının sayısı ise 8'dir. Tarih öğretmen adaylarının bu konuda üçüncü sırada dile getirdikleri görüşler ise ayrıca formasyon sıkıntısıyla uğraşmamak, öğretmenlik mesleğini yapma arzusu ve puanının bu bölüme yeterli olmasıdır. Formasyon sıkıntısıyla uğraşmama düşüncesinde olan öğretmen adayları, Edebiyat Fakültesini bitirip ayrıca formasyon derslerini almayı bir külfet, zahmet olarak görmektedirler. "Öğretmenlerin yönlendirme ve telkinleri" ise orta sıralarda yer alan bir nedendir. Daha düşük oranda "geçmişi öğrenme isteği", "topluma faydalı olabilme düşüncesi", "tarih öğretmenin toplumsal statüye sahip olması", "tarihin en iyi lise öğrencilerine öğretilbileceği düşüncesi", "tarih alanında kendini daha başarılı bulduğu için" ve "geçmişi araştırma isteği" gibi sebepler sıralanmıştır.

Tablo 5

Tarih Öğretmen Adaylarının Tarih Öğretmenliği Bölümünü Tercih Etme Nedenleri

Bölümü Tercih Etme Nedenleri	f	%
İş kaygısı	25	22
Tarihe duyulan ilgi	25	22
Formasyon sıkıntısıyla uğraşmama düşüncesi	11	10
Öğretmenlik mesleğini yapma arzusu	11	10
Puanın bu bölüme denk gelmesi	11	10
Öğretmenlerin yönlendirme ve telkini	9	8
Geçmişi öğrenme isteği	3	3
Topluma faydalı olabilme düşüncesi	3	3
Tarih öğretmenin toplumsal statüye sahip olması	2	2
Tarihin en iyi lise öğrencilerine öğretilbileceği düşüncesi	2	2
Tarih alanında kendini daha başarılı bulma	2	2
Geçmişi araştırma isteği	2	2
Diğer	6	5
Toplam	112	100

Öğretmen adaylarının tarih öğretmenliği bölümünü tercih etme nedenleri hakkındaki görüşlerinden bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur:

Tarih öğretmenliği benim için çok güzel bir bölüm. Çünkü diğer bilim dallarının birçoğu ile ilişkisi olan bir bölüm. Tarih okuyan birisi, bu bilim dalları ile de bilgi sahibi olur ve genel kültürü artar. Mesela İstanbul'a gittiğinde Topkapı Sarayı gibi yerlerde bir soru sorulduğunda bir tarihçi olduğun için onlara cevap verebilirsin. Bu cevapları verebilmek de bir onurdur... Bana göre bir tarihçiye dışarının bakış açısı bir başka. Tarihçi birisinin toplumda yeri var. Tarihçiyi dinliyor ve saygı duyuyorlar. Tarih bölümünü seçmemin bir nedeni de toplumda hitap ettiğin zaman insanlar sıkılmadan dinleyebiliyorlar (EÖA1).

Mecburen. Tarih bölümünde formasyon alma durumları varken niye daha rahatını seçmeyeyim diye bunu seçiyorsun. Puanın da uygunsa hani neden olmasın? (BÖA5).

Ben zaten öğretmen olmak istiyordum. O yüzden geldim. Ayrıca sözel öğrencilerin seçebileceği fazla bir seçenek olmadığı için tercihlerimi yaparken edebiyat gibi bölümleri seçmemi istediler. Fakat ben istemediğim bir şeyi yapamam. O bölümlerde mutlu olamayacağım için tarihi seçtim. Tercihlerimi yaparken atanamazlar gibi şeyler söylendi ama ben gene buradayım (BÖA7).

Tabii ki bir de tarih hocalarının çok etkisi oldu. Tarihim iyiydi. Hocalar tarihe gitsen iyi olur diyorlardı. Önceleri aslında hiç düşüncem yoktu. Ama onlar söyleye söyleye artık ben de kendi kendime dedim "demek ki benden tarih öğretmeni olunabiliyormuş". Demek olabiliyormuşum gibi bende de öyle bir his uyandı... (EÖA10).

Ben zaten 8 tercih yapmıştım. Tarih öğretmenliği 8 yerde vardı. Sadece oraları yazdım. Ben aslında Gazi Edebiyat'ı istiyordum. Orada Tufan Gündüz diye bir tarihçi var. O yüzden istiyordum. Sonra formasyon işlerini biraz zor gördüm. O yüzden eğitimi tercih ettim (EÖA13).

Diğer bölümler de geliyordu. Fakat ben tarih bölümünü istedim. Sıkıntı olmasın diye. Eğitim Fakültesi olsun ve öğretmenlik olsun diye. İş kaygımdan dolayı (BÖA14).

Tarih bölümüne gelmemdeki amaç tarihe özel bir ilgi duyduğumdan değil. Şimdi yalan olmasın. Puan buraya yettiği için böyle geldim. Normalde bu şehre de gelmezdim. Bu bölüme de isteyerek gelmedim. Yani başka bir bölüm olsa mesela şu an coğrafya öğretmenliğine geç deseler, uça uça geçerim (EÖA17).

Ben öğretmenliği çok acayip derecede seviyorum Bir dakika bile olsa o bana hayatım boyunca yeter. Bir kere yani bir sınıfa gitsem bir kere anlatsam bana yeter. Ben mesela ders çalışırken hep onun hayalini kurardım. Sınıfta ders anlatacağım, şunu yapacağım, bunu yapacağım diye. İnşallah yarıya geldim. Liseden sonra tarihe iyice daldım ben. Hocalarım sayesinde bu oldu. Bir de diğerleri benim ilgimi çekmiyor. Ben evde tarihi çalışırken zamanın nasıl geçtiğini bilmiyordum. Annem alıyordu dersin başından beni. Tarihi o kadar seviyordum yani. Kitapları inceliyordum, bir sürü yazı yazıyordum. Ben tarihte kendimi diğer alanlara göre çok başarılı buluyorum (EÖA18).

Tarih Öğretmen Adaylarının Tarih Öğretmenliği Bölümünü Tercih Etmelerinde Etkili Olan Kişiler

Tablo 6

Tarih Öğretmen Adaylarının Tarih Öğretmenliği Bölümünü Tercih Etmelerinde Etkili Olan Kişiler

Kişi(ler)	f	%
Lise öğretmenleri	18	38
Kendi tercihi	13	27
Aile çevresi	10	21
Dershane öğretmenleri	4	8
Arkadaşları	2	4
Komşusunun oğlu	1	2
Toplam	48	100

Tarih öğretmen adaylarıyla yapılan görüşmelerde bu bölümü seçmelerinde en etkili olan kişilerin lise öğretmenleri olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Aslında 10'u bayan 3'ü erkek olmak üzere toplam 13 tarih öğretmen adayı tercihleri sırasında çevrelerinden atanma sorunları yüzünden tarih öğretmenliğini seçme konusunda olumsuz telkinlerle karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarından 16'sı tarih

öğretmenliğini seçme konusunda kendilerini en çok yüreklendiren kesimin tarih öğretmenleri olduğunu dile getirmiştir. Diğer öğretmenlerin biri rehber, diğeri edebiyat öğretmenidir. Bunu aile çevresi takip etmektedir. Aile çevresi içinde öğretmen adaylarının 4'ünde abi, 3'ünde anne, 2'sinde baba 1'inde amca ve yenge rol oynamıştır. Tarih öğretmen adaylarının bölümü tercihlerinde arkadaşlarının ve komşunun oğlunun etkisi alt sıralarda yer almaktadır. Buna karşılık öğretmen adaylarının 13'ünün tercihlerinde hiç kimsenin etkisi olmamıştır. Bu öğretmen adaylarından da 5'i bayan 1'i erkek olmak üzere 6'sı atama sorunlarından dolayı bu tercihlerinde çevrelerinden olumsuz telkinlerle karşılaştıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmen adaylarının tarih öğretmenliği bölümünü tercih etmelerinde etkili olan kişiler hakkındaki görüşlerinden bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur:

Amcam ve yengem. Yengem tarih öğretmenliğini bitirmiş. Tekrar okumuş. Şu anda sınıf öğretmenliği yapıyor. O tarihi seçmemi istedi. Amcam da ilköğretim öğretmeni. Çocuklarla uğraşmak zor falan derken tarihe git daha iyi dedi. Yengem de tarihçi olduğu için tarihe git dedi. Onlar da etkili oldu (EÖA4).

Edebiyatı çok seviyordum. Bu da edebiyat öğretmenimi sevmemden kaynaklanıyordu. Tercihleri onunla birlikte yaptık. Bana eğitim olsun daha avantajlı olur dedi. Eğitim olsun ne olursa olsun mantığıyla hareket ettik o dönem. O hocam tercihleri yapmam da bayağı etkin oldu. Tarih iyidir. Tarihe gitmen iyi olur. Eğitim Fakültesi sonuçta dedi. O hafta öyle yaptım. Sonra tarih geldi (BÖA4).

Tarih öğretmenim etkili oldu. Ailemin eğitim seviyesi biraz düşük olduğu için bana bıraktılar. Yakın çevremden etkili olan olmadı. Sadece hocalarım etkili oldu (EÖA15).

Aslında tercihlerimizi yaparken hocalarımız tarih yazma ataması olmuyor gibi şeyler söylediler. Genelde sosyal bilgileri tercih etmem ağırlık basıyordu. Ben de dedim ki ben tarih istiyorum, ataması zor olsa da istiyorum. Sonuçta bütün bölümlerin ataması zor ve korkmuyorum. Sevdiğim bölümü okuyacağım (BÖA15).

Öğretmenimin etkisi oldu. Genelde tarih dersini sevdiğim için abim de tarihi seviyorsun, tarih bölümüne git dedi (BÖA19).

Ailemden olmadı. Dershanede coğrafya hocası tarihi seçti. Bana formasyon sıkıntısı olmadığını söyledi (EÖA20).

Tarih Öğretmen Adaylarının Tarih Öğretmenliği Bölümündeki Memnuniyetlik Durumları Hakkındaki Görüşleri

Tarih öğretmen adayları bölüme geldikten sonraki memnuniyetlik durumları hakkında genelde olumlu cevap vermişlerdir (Bkz. Tablo 7). Görüşmelerde öğretmen adaylarının bazıları memnuniyet durumları hakkında net bir görüş belirtmemişlerdir. Bu öğretmen adaylarının henüz 1. sınıfın 1. döneminde oldukları için net bir karar veremedikleri düşünülebilir. Memnuniyet durumları hakkında görüş belirtmeyen 16 öğretmen adayının hepsinin bölüme gelmeden önce tarihe karşı ilgisinin olduğu görülmektedir. Olumlu düşünen öğretmen adaylarının bölüme gelmeden önce 14'ünün tarihe karşı ilgisi varken, 3'ünün ilgisi bulunmamaktadır. Olumsuz düşünen öğretmen adaylarının ise bölüme gelmeden önce 5'inin tarihe karşı ilgisi varken 1'inin ilgisi bulunmamaktadır.

Tablo 7

Tarih Öğretmen Adaylarının Tarih Öğretmenliği Bölümündeki Memnuniyet Durumları Hakkındaki Görüşleri

Memnuniyet Durumları	f	%
Olumlu düşünenler	17	44
Olumsuz düşünenler	6	15
Belirtmeyen	16	41
Toplam	39	100

Bölüme geldikten sonra memnuniyet durumları hakkında genelde olumlu görüş belirten öğretmen adaylarının çoğunluğu bunun sebeplerini belirtmemişlerdir (Bkz. Tablo 8). Olumsuz görüş belirten öğretmen adayları ise çoğunlukla umduklarını bulamadıklarını, ayrıntılı tarih gördüklerini, konuları anlamadıklarını belirtmişlerdir. İşin ilginç tarafı burada daha ayrıntılı ve kapsamlı tarih görmekten şikâyet eden öğretmen adaylarının genelde bu eğitimi lisede gördükleri ve daha yüzeysel olarak nitelendirdikleri tarih eğitimi ile kıyaslamalarıdır. Öğretmen adayları bu detaylı bilgilerin işlerine yarayıp yaramayacağını yani gerekliliğini sorgulamaktadırlar.

Tablo 8

Tarih Öğretmen Adaylarının Tarih Öğretmenliği Bölümündeki Memnuniyet Durumlarının Sebepleri Hakkındaki Görüşleri

Olumlu Düşünce Sebepleri	f	%	Olumsuz Düşünce Sebepleri	f	%
Bilgi edinme ve araştırma yapmak	1	6	Umduğunu bulamamak	4	33
Daha ayrıntılı tarih görmek	1	6	Ayrıntılı tarih görmek	3	25
Tarihle iç içe olmak	1	6	Konuları anlamamak	3	25
Not ortalamasının yüksek olması	1	6	Aileden uzak kalmak	1	8
Konulara aşina olmak	1	6	Atanabilme kaygısı	1	8
Hocaların ders anlatımını beğenmek	1	6	Toplam	12	100
Hocalarla kurulan güzel ilişki	1	6			
Sebeplere belirtmeyen	10	59			
Toplam	17	100			

Görüşmede öğretmen adaylarına ayrıca tarih öğretmenliği bölümünü çevrelerinde üniversite sınavına hazırlananlara tavsiye edip etmeyecekleri sorulmuştur. Öğretmen adaylarının 17'si şartlı olmak koşuluyla toplamda 36'sı bu soruya evet cevabını vermişlerdir. Bu öğretmen adaylarının 14'ü karşıdaki kişinin tarihe ilgisi varsa ve istiyorsa bu tavsiyeyi yapabileceklerini; 3'ü ise puanı tutuyorsa evet ama daha yüksek puanlar almışsa daha iyi bölümleri seçmesini tavsiye edebileceklerini belirtmiştir. Buna karşılık öğretmen adaylarının 3'ü ise hayır cevabını vermiştir.

Öğretmen adaylarının tarih öğretmenliği bölümündeki memnuniyet durumları hakkındaki görüşlerinden bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur:

Seven için çok güzel ve zevkli bir bölüm. Tarihi eserler hakkında bilgi sahibi oluyorsun. Gezerken daha zevkli oluyor. Bilmiyorsan da tarih bölümünde olduğun için araştırıyorsun. Sürekli tarihi dergileri alıyorum ve okuyorum. Bu bölüme geldikten sonra da ilgim daha çok arttı... Çevremdeki kişilere de tarih bölümünü tercih etmeleri konusunda telkinlerde bulunurum (BÖA1).

İlk başta severek başlamadım. Ama ilk dönem bitince biraz daha ilgi alanım olmaya başladı tarih. Şimdi biraz daha seviyorum. En azından roman okuma, tarihi eserlere karşı ilgi, olaylara karşı ilgi bende başladı. Bu dönemde sürekli tarihi görüyorsun, tarih ile ilgili olaylar anlatılıyor. Tarih ile iç içe olduğum için bu ilgi başladı sanırım... agnom da iyi geldi onun da etkisi oldu. Biraz daha morali yükseldi. Şimdi devam ederim. Her şekilde, daha ileriye götürmek

isterim. Bilinçli ve isteyerek bir tercih yapmadım ama bundan sonra bilinçli bir yolda olacağım... İlk birinci ayda sormuş olsaydınız bunları söyleyemezdim ama şimdi gelsinler isterim (BÖA4).

Ben önce sorarım puanın yettiği için mi gelmek istiyorsun? Yoksa sevdiğin için mi? Eğer tarih öğretmenliğine karşı bir sempatisi, sevgisi varsa hiç bekleme gel derim. Eğer yok sadece puanı yetiyor diye ise sevdiği bir bölüme gitmesini tercih ederim. İlerde pişman olmaması için (EÖA9).

Tercih yaparken çok isteyerek yaptım. Ama buraya gelince, keşke bir sene daha bekleseydim dedim. Pişmanım. Çünkü tarih eğitimi pek iyi değil. Hep ezber ezber geçiyoruz...Şu an hiçbir şey beklemiyorum. Amaçsız okuyormuşuz gibi geliyor sanki. Derslere giriyoruz çıkıyoruz ama hiçbir şey anlamıyoruz. Daha farklı şeyler bekliyordum ama olmadı. Tabi biraz da bana bağlı... Tavsiye etmem. Bana sıkıcı geliyor tarih öğretmenliği (BÖA9).

Ben buradan çok memnunum. Hiçbir derdimizi anlatamayacağımız hocamız yok. Birine tarih öğretmenliğini sırf bu yüzden tavsiye edebilirim yani... Zaten bütün öğretmenliklerde olduğu gibi ben de atamasından oldukça şikâyetçiyim, Puanı yetiyorsa ben onlara daha iyi bölümler tavsiye edebilirim. Ona yetmiyorsa tabi bir yeri okumak zorunda gelsin okusun (EÖA17).

Ya ben tarihi seviyordum. Ama burada biraz soğudum. Okuduğum bölümden memnun değilim. Hiçbir şey kazandırdığını düşünmüyorum bana. Hiçbir şey öğrenmedim. Aksine bütün liseden gelen bilgilerimi de unuttum. Buradaki geniş, kapsamlı, işime yaramayacak bilgiler veriliyormuş gibi geliyor bana... Eee tabii ki de sonuçta istiyorsa istediği bölümü de okumaya hakkı var yani (BÖA17).

Tarih Öğretmen Adaylarının Tarih Öğretmenliği Bölümünden Beklentileri Hakkındaki Görüşleri

Tarih öğretmen adaylarının bölüme başladıktan sonraki beklentileri ile ilgili görüşlerinde öğretmen olarak atanabilme yani iş bulma birinci sırada kendini göstermektedir (Bkz. Tablo 9). Öğretmen adaylarının üst sıralardaki diğer görüşleri

öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği nitelikler üzerinedir. “İyi bir tarih öğretmeni olabilme”, “tarih alanında kendini geliştirme”, “genel kültürünü arttırma” düşünceleri birbiriyle bağlantılı nitelikli bir tarih öğretmeninde olması gereken özelliklerdendir. Yine üst sıralarda yer alan diğer bir görüş ise “akademik kariyer yapma” arzusudur. Mesleği sevme anlamında “öğretmen olabilme arzusu”, “tarihi seven öğrenciler yetiştirmek” ve “toplumun ve çevresinin tarihle ilgili taleplerini (soruları cevaplama/tarih anlatma) karşılayabilmek” ise dile getirilen diğer görüşlerdir. Öğretmen adaylarına göre, son sırada dile getirilen “toplumda saygı duyulan, dinlenen kişi olmak” düşüncesi ise öğretmen olmanın değil tarih öğretmeni olmanın getirdiği bir sonuçtur.

Tablo 9

Tarih Öğretmen Adaylarının Tarih Öğretmenliği Bölümünden Beklentileri Hakkındaki Görüşleri

Beklentiler	f	%
Öğretmen olarak atanabilmek	23	31
İyi bir tarih öğretmeni olabilmek	10	14
Tarih alanında kendini geliştirmek	10	14
Genel kültürünü arttırmak	8	11
Akademik kariyer yapmak	8	11
Öğretmen olma arzusu	4	5
Tarihi seven öğrenciler yetiştirmek	3	4
Toplumun ve çevresinin tarihle ilgili çeşitli taleplerini karşılayabilmek	3	4
Toplumda saygı duyulan, dinlenen kişi olmak	2	3
Diğer	2	3
Toplam	73	100

Öğretmen adaylarının tarih öğretmenliği bölümünden beklentileri hakkındaki görüşlerinden bazı alıntılar aşağıda sunulmuştur:

Öğretmen olmak, öğrenciler tarafından sevmek bu önemli. Bu da tarihle ve tarihi sevdirmekle olur. İş kaygısından önce iyi bir öğretmen olmak ve işimi yapmak istiyorum (EÖA2).

Benim gözlemlediğim kadarıyla öğrenciler, lisede bile tarihe çok fazla önem vermez. Ama genel kültür bilgisi çok olduğu için hocalarına karşı özel bir ilgileri olur. Her konu hakkında bilgisi olduğu için ona çok saygı duyarlar. Bir tarih hocasının coğrafya, ekonomi ve siyasetle ilgili bilgisi olur. İşte bu tür şeylerle

konuşması dinlenir ve saygı duyulur. Ben de saygı duyulan bir insan olayım dedim. Konuştuğum şeyler çevremde dinlenilsin (EÖA3).

Benim bir tarafım üniversitede kalmak istiyor, hoca olmak istiyorum. Daha yararlı olmak için. Ama lisede öğretmenliğe de sıcak bakıyorum. Bu zamana gelene kadar bir sürü öğretmenimiz oldu. Bazılarını çok sevdim, inanılmaz derecede bağlandık. Çünkü tavırlarıyla, davranışlarıyla bizi çok etkilediler. Yani onlar gibi bir öğretmen olup tüm okul tarafından sevilme hoş bir durum olur lisede (EÖA5).

Atamaya göre öğrenci alsalar daha iyi olur. Okuyup emek harcıyoruz ve çok yoruluyoruz. Bir de sözel çok ezber yapıyoruz. Bu emeğimizin meyvesini yemek isterim. Biz de öğretmen olmak ve öğrenci yetiştirmek istiyoruz (BÖA6).

Kendimi iyi geliştirmek istiyorum. Diğer bölümleri de çok seviyorum. Hatta mezun olurken çift ana dal ile mezun olmak istiyordum ama burada öyle bir şey yokmuş. Mezun olduktan sonra göreve atanmak ve öğretmen olmak istiyorum (EÖA7).

İleride öğretmen olacağız. Bu bakımdan kendimi geliştirmek için sürekli okumam gerektiğini düşünüyorum ve başladım okumaya. Sarıkamış adlı kitabı okudum. İş kaygım var (BÖA12).

Şu an okuduğumuz tarih, lisede okuduğumuz tarihten farklı. Mezun olduktan sonra atanma durumu olmazsa Ales türü sınavlara girip mastır yapmak istiyorum. Aslında Osmanlı tarihi alanında bir kitap yazma amacım da var. (EÖA16).

Lisedeki öğrenciler bu dersten sıkılıyorlar. Çünkü tek düze bir anlatımla anlatılıyor. Çok sıkıcı anlatılıyor, resmen kitaptan okur gibi anlatılıyor ve geçiştiriliyor. Ben öyle yapmayı düşünmüyorum. Farklılıklar getirmeyi düşünüyorum. Daha eğlenceli hale getirmeyi düşünüyorum. Bunu da tarihten hikâyeler, alıntılar yaparak, ondan sonra sadece savaşlar değil de o savaşlarda olmuş, öğrencilerin dikkatini çekebilecek böyle güzel şeyler anlatarak, yapmayı düşünüyorum. Tabi bunları da araştırarak öğreneceğim (BÖA17).

Tartışma

Öğretmen adaylarının, tarih öğretiminin amaçları hakkındaki görüşleri daha çok geleneksel ve tarihin disiplin dışı amaçlarını yansıtmaktadır. Bu bulgu Ata (2007:37-40) tarafından tarih öğretmen adayları ve öğretmenler ile yürüttüğü çalışmanın bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Tarih öğretmen adaylarının tarihe duyacakları ilgi, onların bu alanla ilgili duyuşsal giriş davranışlarının önemli bir kısmını teşkil etmektedir. Bu yüzden bu ilgi, onların tarihe yönelik eylemlerinin yönünü ve derinliğini belirleyeceği gibi, ileride öğretmen olduklarında yürütecekleri öğretim etkinliklerini ve dolayısıyla öğrencilerin tarihe yönelik tutum ve davranışlarını da etkileyecektir (Şimşek, 2010:185-186). Katılımcı öğretmen adaylarının % 90 gibi büyük bir kısmı tarihe karşı ilgilerinin olduğunu belirtmişlerdir. Ancak unutulmaması gereken bir durum, bu sonucun sadece tarih bölümüne gelen öğrencilerden elde edildiğidir. Nitekim Safran (2006:9) tarafından ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin tarih dersine karşı tutumlarının araştırıldığı bir çalışmada da tutum düzeyinin en yüksek olduğu grup Tarih Eğitimi Ana Bilim Dalı öğrencilerinin, en düşük ise Lise 3. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu grup çıkmıştır. Gerek bu çalışmanın gerekse tarafımızdan yürütülen çalışmanın benzer sonuçları normal karşılanmalıdır. Bu öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu severek ve isteyerek tarih öğretmenliğini tercih etmiş kişiler olup (Safran, 2006:11) aynı zamanda kendilerini ileride tarih konularını öğretecek bir öğretmen olarak düşünmeleri de doğaldır (Şimşek, 2010:198). Yine, Şimşek tarafından Sınıf Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler 4. sınıf öğretmen adayları ile yürütülen çalışmada katılımcıların %76'sı tarihin ilginç olduğunu kabul etmiş, % 62,4'ü ise tarihten hoşlandıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmen adaylarının tarih, tarih öğretimi ve tarihsel zaman boyutlarındaki görüşleri arasında Sosyal Bilgiler öğretmen adayları lehine bir farklılık çıkmıştır. (Şimşek, 2010:193,198). Buna karşılık İskender (2007:636) ve Altunay Şam (2007:6) tarafından Sosyal Bilgiler dâhil değişik bölüm öğretmen adaylarının tarih dersine ilişkin tutum düzeyleri üzerine yapılan çalışmalarda ise bölümler arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Yine de bu çalışmaların ilgiden ziyade tutum üzerine yapılan çalışmalar olduğunun belirtilmesi gerekir.

Tarih öğretmen adaylarının tarihe ilgi duymalarında en önemli faktörü öğretmenler oluşturmaktadır. Özellikle tarih konularını, olayları yaşıyormuş gibi anlatan öğretmenler yani hikâye olarak tarih kategorisine giren öğretmenler (Çulha, 2010:368) öğrencilerin tarihi sevmesindeki en önemli faktördür. Ata, (2012:92-93) tarafından öğrenci anılarından yola çıkılarak yapılan çalışmada da tarihi yaşıyormuşçasına anlatan öğretmenlerin akılda daha kalıcı olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Okul dışı faktörlerin ilgi sağlamada etki düzeyi görece zayıf çıkmıştır. Öğrencilerin tarihe ilgiyi tarih dersine ilgi olarak anlamış olması da ihtimal dâhilindedir. Bunun yanında tarih öğretmen adaylarının bölümü tercih etmelerinde etkili kişiler de neredeyse tamamına yakını tarih alanında olmak üzere öğretmenleridir. Görüşmelerde 13 tarih öğretmen adayı, tercihleri sırasında çevrelerinden atanma sorunları yüzünden tarih öğretmenliğini seçme konusunda olumsuz telkinlerle karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Bununla birlikte bölüme ilk 10 tercihleri arasında yer veren öğretmen adaylarının oranı % 92'dir. Onları tarih öğretmenliğini seçme konusunda en çok yüreklendiren nedenler tarihe olan ilgileri ve tarih öğretmenlerinin yönlendirmeleridir. Karamustafaoğlu ve Özmen (2004:44-45) tarafından yürütülen bir çalışmada Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü öğretmen adayları, öğretmenlik mesleğini tercihlerinden dolayı aile ile çevrelerinin mesleğe yönelik olumsuz görüş bildirdiklerini belirtmişlerdir. Araştırmacılar bunun sonucunda öğretmen adaylarının ÖSS tercihlerinde öğrenimlerini sürdürdükleri programlara ilk on tercihleri arasında yer vermediklerini ve mesleklerini isteyerek seçmediklerinin görüldüğünü belirtmişlerdir. Tarafımızca yürütülen araştırmanın bu bulguları tarih öğretiminde tarih öğretmenlerinin ne kadar önemli bir rol oynadığının göstergesidir.

Tarih öğretmen adaylarının tarih öğretmenliği bölümünü seçme sebepleri temelde geleceğe yönelik meslek edinme ve tarihe duyulan ilgi olmak üzere iki ana eksen üzerinde toplanmaktadır. Tarih öğretmen adaylarının bölüme başladıktan sonraki en önemli beklentileri öğretmen olarak atanabilme yani iş bulmadır. Erkan (2009:234) tarafından çeşitli üniversitelerdeki tarih bölümü ve tarih öğretmenliği bölümü öğretim elemanları ve öğrencileri ile yaptığı çalışmada da katılımcılar, öğretmen adaylarının iş bulabilmesi konusunda oldukça ümitsiz görünmüşler ve bu konuyla ilgili cevapları anketin en düşük ortalamalarını oluşturmuştur. Şüphesiz bunda mesleğe atanabilen tarih öğretmeni kontenjanının düşük olması önemli bir etkidir. Nitekim Özel (2006:333-334) tarafından Dumlupınar Üniversitesi Eğitim

Fakültesi'nde öğrenim gören öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilen çalışmada Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının diğer bölüm öğretmen adaylarına göre gelecekte atanma konusunda oran olarak çok daha fazla kaygılı oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun sebeplerinden birisi üniversitelerdeki Sosyal Bilgiler Öğretmenliği kontenjanlarının yükseltilerek, oldukça fazla sayıda mezun verilmesine rağmen Milli Eğitim Bakanlığı tarafından bu branşa diğer branşlara göre daha az öğretmen kontenjanı ayrılmasıdır. Ekiz (2006:140) tarafından yürütülen bir araştırmada sınıf öğretmenliği birinci sınıf öğretmen adaylarının programa gelme nedenlerinin en önemlisi “iş bulma” iken programa başladıktan sonraki “iyi bir öğretmen olma” beklentisi araştırmacı tarafından “*araştırmanın dönem sonlarına doğru yürütülmesi ve dolayısıyla adayların öğretmenlik mesleğini daha yakından tanıma (dersler ve okul deneyimi aracılığıyla) olanağını elde etmeleri*” ihtimali olarak değerlendirilmiştir. Araştırmamızda öğretmen adaylarının bölümü seçme sebeplerinde tarihe ilgi ve iş kaygısı eşit rol oynarken bölümden mezun olduklarında en önemli beklentilerinin ise iş bulma olması öğretmen adaylarının henüz 1. sınıfın ilk dönemlerinde olmalarıyla ilgilidir. Bununla birlikte mezuniyete yaklaştıkça iş kaygısının daha artması ya da aldıkları pedagojik formasyon derslerinin etkisiyle iyi bir öğretmende bulunması gereken nitelikler üzerinde yoğunlaşmaları beklenebilir. Ancak mevcut durumda öğretmen adaylarınca iş kaygısının daha çok dile getirilmesine rağmen diğer görüşlerin çoğunlukla iyi bir öğretmende bulunması gereken nitelikler üzerine olduğunun da belirtilmesi gerekir.

Tarih öğretmen adayları bölüme geldikten sonraki memnuniyet durumları hakkında çoğunlukla olumlu cevap vermişler ancak % 41 gibi büyük bir kısmı ise bu konuda net bir görüş belirtmemişlerdir. Saracaloğlu (2000:65-66) tarafından yapılan araştırmada öğretmen adaylarının % 59.13'ünün okudukları bölümden memnun, %13.92'sinin kısmen memnun oldukları % 26.94'ünün ise memnun olmadıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının bölümden memnun olma oranları sınıf düzeyi yükseldikçe artmaktadır. Bu bulgu öğretmen adaylarının üst sınıflara geçtikçe, bölümlerini benimsediklerini, bölüme ve ortama uyum sağladıklarını göstermektedir. Bizim araştırmada ise öğretmen adaylarının memnuniyet oranının üst sınıflarda daha da yükselmesi, sabit kalması veya düşmesini beklenti ve ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanmaması belirleyecektir. Araştırmamızda olumsuz görüş belirten öğretmen adaylarının görüşleri, onların bir kısmının henüz okudukları programın gerekliliklerinin farkına varamadıklarını göstermektedir.

Bu araştırma sadece nitel yolla gerçekleştirilmiştir. Tarih öğretmen adaylarının düşünce ve görüşlerinin, gelişim ve değişim durumlarını, çeşitli değişkenlere göre ortaya koyabilmek için benzer çalışmalar çeşitli üniversitelerde hem nitel hem de nicel araştırma yöntemleriyle gerçekleştirilebilir. Böylece konu hakkında daha zengin bir literatür ortaya çıkacaktır.

Sonuç

Görüşme yapılan öğretmen adayları, tarih öğretiminin amaçları hakkında başta tecrübe edinerek geleceğe yön verme olmak üzere geçmişten ders alma, gelecek kuşaklara tarihi mirası iyi bir şekilde aktarabilme ve geçmişimizi öğrenme gibi daha çok bilindik ve geleneksel görüşlere sahiptirler. Aslında görüşme bulguları, araştırmamızın çalışma grubunu oluşturan öğretmen adaylarının ortaöğretimde aldıkları tarih eğitiminin de geleneksel bir niteliğe sahip olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, tarih öğretmen adaylarının 1. sınıftan itibaren tarih öğretiminin amaçları hakkında bilinçlendirilmesi, çağdaş tarihçiliğin ve tarih eğitiminin geldiği nokta konusunda bilgilendirilmesi ve bu yönde eğitim almalarının gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Öğretmen adaylarının % 90 gibi büyük bir kısmı tarihe karşı ilgi duymaktadır. Bu ilginin en önemli sebepleri geçmişteki öğretmenlerinin konuları anlatma ve dersleri işleme biçimi ile genel tutumlarından kaynaklanmaktadır. Bu ilginin oluşumunda rol oynayan önemli etkenlerden birisi de popüler ve özellikle de Osmanlı Tarihi konusu üzerine yazılmış olan kitaplardır. Tarih derslerinin sıkıcı ve monoton işlenmesi ise tarihe ilgisizliğin tek nedeni olarak öğretmen adayları tarafından dile getirilmiştir. Öğrencilerin tarihe karşı ilgilerinde tarih öğretmenlerinin nitelikli yetiştirilmesi büyük önem arz etmektedir.

Öğretmen adaylarının tarih öğretmenliği bölümünü tercih sebepleri temelde meslek bulma kaygısı ve tarihe duyulan ilgi olmak üzere iki ana eksen üzerinde toplanmaktadır. Tarih öğretmen adaylarının bu konudaki diğer görüşleri ise ilerde formasyon sıkıntısıyla uğraşmamak, öğretmenlik mesleğini yapma arzusu, puanlarının ancak bu bölüme denk gelmesi ile öğretmenlerinin yönlendirme ve telkinleridir.

Öğretmen adaylarının bölümü tercih etmelerinde en etkili olan kişiler neredeyse tamamına yakını tarih alanında olmak üzere öğretmenleridir. Öğretmen adayları ikinci sırada sadece kendilerinin bu kararı verdiklerini belirtirken üçüncü sırada ise ailelerinin etkili olduğunu dile getirmişlerdir.

Öğretmen adaylarının bölümden memnuniyet durumları çoğunlukla olumludur. Ancak henüz lisans öğrenimlerinin başında oldukları için karar veremeyen öğretmen adaylarının oranı da % 41'dir. Olumsuz görüş belirten öğretmen adayları ise aldıkları eğitimi lisede gördükleri tarih dersleriyle kıyaslamışlar ve çoğunlukla umduklarını bulamadıklarını, ayrıntılı tarih gördüklerini, konuları anlamadıklarını belirtmişlerdir. Lisede tarihe ilgisi olan, meslek olarak tarih öğretmenliğini düşünen öğrencilerin ve tarih öğretmenliği programına gelen 1. sınıf öğretmen adaylarının, üniversitede görülen tarih eğitiminin lisede görülen tarihten farklılıkları ve zorlukları konusunda bilgilendirilmesi gerekliliği ortadadır.

Öğretmen adaylarının öğrenime başladıktan sonraki en önemli beklentileri atanabilme yani iş bulmadır. Öğretmen adaylarının üst sıralardaki diğer görüşleri iyi bir tarih öğretmeni olabilme, tarih alanında kendini geliştirme, genel kültürünü arttırma gibi nitelikli bir tarih öğretmeninde olması gereken özellikler üzerinedir.

Kaynakça

- Aktekin, S. ve Öztürk M. (2009). Giriş. S. Aktekin vd. (Ed.) *Çok Kültürlü Bir Avrupa için Tarih ve Sosyal Bilgiler Eğitimi*. Ankara: Harf Eğitim, s. 5-12.
- Altunay Şam, E. (2007). Amasya eğitim fakültesinde farklı bölümlerde okuyan öğretmen adaylarının tarih dersine ilişkin tutumları. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, s. 27/ 3, Ankara, s.1-19.
- Ata, B. (2007). Kıdemli ve aday tarih öğretmenlerinin tarih dersini sevmeyen lise öğrencisine yönelik yaklaşımları. *TSA*, s.11/2, s.29-42. http://dokuman.tsadergisi.org/dergiler_pdf/2007/2007-Agustos/7.pdf (erişim, 10.05.2013).
- Ata, B. (2012). Öğrenci anılarında tarih öğretmenleri ve uygulamaları (1882-1957). *TUHED, Türk Tarih Eğitimi Dergisi*, s.1 (1), s.73-98 <http://www.tuhed.org/index.php/journal/article/view/6> (erişim, 15.05.2013).
- Bal, M. S. (2011). Türkiye’de tarih öğretiminin sorunları ve çözüm yolları konusunda öğretmen adayı ve öğretmen görüşlerinin karşılaştırılması. *Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, s. 8/15, s. 371-387. http://www.mku.edu.tr/files/25_dosya_1334317307.pdf (erişim, 25. 05. 2013).
- Çulha, B. (2010). İyi bir tarih öğretmenin nitelikleri (öğretmen tipolojisi). M. Safran (Ed.) *Tarih Nasıl Öğretilir? Tarih Öğretmenleri İçin Özel Öğretim Yöntemleri*. İstanbul: Yeni İnsan, s. 367-372.
- Demircioğlu, İ. H. (2010). Tarih öğretiminin amaçları. M. Safran (Ed.) *Tarih Nasıl Öğretilir? Tarih Öğretmenleri İçin Özel Öğretim Yöntemleri*. İstanbul: Yeni İnsan, s. 65-69.
- Demircioğlu, İ. H. (2010). *Tarih öğretiminde öğrenci merkezli yaklaşımlar*. Ankara: Anı.
- Demircioğlu, İ. H. (2012). Tarih öğretimi, öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı. İ. H.Demircioğlu-İ.Turan (Ed.) *Tarih Öğretiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Ankara: Pegem, s. 1-12.

- Doğanay, A. (2011). Hizmet öncesi öğretmen eğitiminin öğretmen adaylarının felsefi bakış açılarına etkisi. *Eğitim ve Bilim*, s. 36/161, s. 332-348.
- Ekiz, D. (2006). Sınıf öğretmenliği mesleğine yönelen adayların profilleri ve geleceğe yönelik beklentilerinin incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, s. 16/1, s. 131-147.
- Erkan, S. (2009). *Türk üniversitelerinde tarih öğrenimi* (Yayınlanmamış doktora tezi). YÖK Tez Merkezinden alınmıştır.
- İskender, P. (2007). Öğretmen adaylarının tarih dersine ilişkin tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, s. 15/2, s. 631-638.
- Karabağ, Ş. Gülin (2010). Tarih öğretmenin mesleki becerilerini şekillendiren unsurlar. M. Safran (Ed.) *Tarih Nasıl Öğretilir? Tarih Öğretmenleri İçin Özel Öğretim Yöntemleri*. İstanbul: Yeni İnsan, s. 373-376.
- Karamustafaoğlu, O. ve Özmen, H. (2004). Toplumumuzda ve öğretmen adayları arasında öğretmenlik mesleğine verilen değer üzerine bir araştırma. *Değerler Eğitimi Dergisi*, s. 2 (6), s. 35-49.
- McMillan J. H. and Schumacher S. (2010). *Research in education, Evidence-Based Inquiry*, London: Pearson.
- Baykara Pehlivan, K. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının sosyo-kültürel özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, s. 4/2, s. 151-168.
http://efd.mersin.edu.tr/dergi/meuefd_2008_004_002/pdf/meuefd_2008_004_002_0151-0168_Baykara-Pehlivan.pdf (erişim, 25. 05. 2013).
- Özel, A. (2006). Dumlupınar üniversitesi eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin sosyo- ekonomik ve kültürel yapısı. *Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, s. 16, s. 317-336. <http://sbe.dumlupinar.edu.tr/16/317-336.pdf> (erişim, 10.12.2012).
- Safran, M. (2006). *Tarih eğitimi, makale ve bildiriler*. Ankara: Gazi.
- Saracaloğlu, A. S. (1992). Türk ve Japon öğretmen yetiştirme sistemlerinin karşılaştırılması. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, No.65, İzmir.

Saracaloğlu, A. S. (2000), *Fen ve edebiyat fakülteleri đrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşleri*. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, No:100, İzmir.

şimşek, A. (2010). Sınıf ve sosyal bilgiler đretmen adaylarının tarih öğretimine ilişkin tutumları. *International Online Journal of Educational Sciences*, s. 2 (1), s. 181-203 http://www.iojes.net//userfiles/Article/IOJES_215.pdf (erişim, 10.12.2012).

Extended Summary

Purpose

This study aims to examine the views of pre-service teachers in their first year of the Department of History Teaching regarding their reasons for choosing, and their expectations of, the department. The study also aims to investigate participants' interest level in history and attempts to gather their views on the purpose of teaching history in schools. Furthermore, the study is the first step in a longitudinal study, which is expected to be completed in five years using the same participant group. Accordingly, the changes in pre-service history teachers' level of interest in the subject, their views on the purpose of teaching history, and their satisfaction levels and further expectations with regard to the department, will be revealed at the end of the longitudinal study.

Method

The study participants consisted of the entire first year pre-service class from the History Teaching Department of the Kazım Karabekir Education Faculty at Atatürk University. 20 participants were males and 19 participants were females. The study is part of a longitudinal panel study model, which will use the qualitative approach adopted in the first and present study. Data were collected by a semi-structured interview, and analyzed using the content analysis method.

Results

Most of the pre-service history teachers describe the purpose of teaching history as using experience from the past to direct the future. The majority of pre-service teachers, 90%, are interested in history. These teachers expressed the influence of their own teachers, their methods and opinions, as the most significant factor that led to their interest in history. An interest in popular literature, especially about Ottoman history, also played an important factor in the development of their interest in the subject. Teaching that was portrayed as dull and monotonous was only reason reported for an indifference to history. Interest and job concerns of pre-service teachers stated that their interest and job concerns were responsible for their choice of the history department. Other views the of pre-service history teachers on the subject of choice are as follows: they do not want to struggle while working toward a teaching certificate, they want to teach, they earned only enough points from the university entrance exam for the history department, and recommendations from their teachers. The most primary influence on pre-service teachers' choice of teaching history was the influence of their own teachers and their desires to enter the field. The majority expressed positive thoughts and satisfaction after entering the department. Those who expressed negative thoughts stated that they had not found what they expected, learn too much detail, and did not understand the subject. After

entering the department, pre-service teachers stated that they expected to find a job as a teacher, become a good history teacher, and improve themselves in the field of history.

Discussion

The views of pre-service teachers on the purposes of teaching history reflect extra-disciplinary purposes. This finding is similar to the findings of Ata (2007:37-40).

While most pre-service history teachers state that they are interested in history, it must be kept in mind that these results are obtained from students in the History Department. As a matter of fact, it was revealed in a study conducted by Safran (2006:9), conducted among students of primary school, secondary school, high school, and university, which explored attitudes towards history lessons, that the highest attitude level was obtained from pre-service history teachers. Most pre-service teachers prefer and willingly teach history (Safran, 2006:11) and find it natural to consider themselves as teachers of history in the future (Şimşek, 2010:198).

The most important factor that has led pre-service history teachers to be interested in history was their own teachers, who emphasized, particularly, teaching events as they are lived; in other words, in story format (Çulha, 2010:368). It was revealed from Ata's (2012:92-93) study that teachers who teach history in story form are more memorable. Furthermore, the most persuasive people who encouraged pre-service teachers to choose this department were teachers, mostly in the field of history. One third of pre-service history teachers' state that they received negative comments from their neighborhood while choosing the department due to 'unassigned teachers' problems. The percentage of pre-service teachers who included history in their first 10 choices is 92%. To reiterate, the most significant reasons for choosing the history department were the participant's interest in history and the encouragement of their history teachers. This finding does not coincided with the findings of the study conducted by Karamustafaoğlu and Özmen (2004:44-45) with pre-service teachers from the High School Science and Mathematics Teaching Department. This study indicates the important role that e history teachers play in history teaching.

The reasons that pre-service history teachers chose the department of history can be collected under two main titles: getting a profession and an interest in history. The most important expectation that pre-service teachers have after they have entered the department is that they will be appointed as a teacher, i.e. finding a job. Participants from a study conducted by Erkan (2009:234) displayed extreme hopeless attitudes regarding finding a job. Without doubt, the limited the assignment quota allocated for history teachers is an important factor. However, it needs to be mentioned that other studies suggest that participants are concerned about the qualifications of becoming a good teacher although in this study, the majority express concern about obtaining a job.

Pre-service history teachers reply mostly positively about their satisfaction after entering the history department. However, a big portion, i.e. 41%, do not give a clear answer on this topic. The study of Saracaloğlu (2000:65-66) revealed that the higher the grade, the higher the satisfaction rate of pre-service teachers. In our study, increase, remain stable, or decrease in satisfaction rate of pre-service teachers at upper grades will determine whether expectation and needs are met. Negative views of pre-service teachers indicate that some of them have not yet realized the requirements of their department.

Conclusion

The findings of this study reveal that pre-service teachers received traditional education in high school. This result shows that pre-service teachers are needed to receive education starting from the first academic year in accordance with the requirements of modern history teaching.

The reason that pre-service teachers' developed an interest in history is primarily the influence from their history teachers in the past and also, the most influential people that led them to choose this department istheir teachers, mostly in the field of history. Raising qualitative history teachers is considerably important for students' interest for history.

Generally, satisfaction reported by pre-service teachers about the department is positive. However, the rate of students that have not yet made a decision regarding their satisfaction level is 41%, since they are still at the beginning of their undergraduate study. Pre-service students, who state their dissatisfaction with the department is due to learning detailed history and not understanding the subject, compare their education with their history lessons in high school. It is necessary to inform high school students and pre-service history teachers about the qualification of history education in university.